

**TARIM TOPRAKLARI İLE KIYILAR
GELİR ELDE ETMEK UĞRUNA YOK
EDİLMEK İSTENİYOR, ÖLÜ DOĞAN
YASALAR ÇEVREYİ DE ÖLDÜRECEK
- 15 Temmuz 2005, Ankara**

Türkiye Büyük Millet Meclisinde 3 Temmuz 2005 tarihinde kabul edilen "Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" 13. ve 19. maddesi ile "Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu" nun geçici 1. maddesi Anayasa ilkelerinin, doğal değerlerimizin ortadan kaldırılmasını öngörüyor.

Özelleştirme ile ilgili hükümler içeren Kanun; demokratik toplum örgütleri, meslek odaları ile diğer ilgili kurumların görüşleri alınmadan acele komisyonlardan geçirilerek, bir kaç saat içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edildi.

Özelleştirme ile ilgili düzenlemeleri içeren Kanunun 13. maddesi özelleştirme kapsam ve programına alınan kıyı, sahil şeridi ve dolgu alanlarında organize turlar ile seyahat eden kişilerin taşıdığı yolcu gemilerinin bağlandığı kruvaziyer ve yat limanlarında Anayasa'nın 43. maddesine aykırı olarak turizm amaçlı alışveriş merkezleri ve konaklama üniteleri yapımını mümkün kılıyor. Bu hüküm ile Anayasa ile güvence altına alınan kıyılar, sahil şeritleri ve dolgu alanlarının kamu önceliği, kıyılardan herkesin eşit ve özgür olarak ortaklaşa yararlanması, toplum yararına kullanılması, kamu malı olması nitelikleri engelleniyor, yok ediliyor. Sınırlı ve gelecek kuşaklara bırakılması gereken kıyılar ve kıyı şeritleri yağmalanmaya açılıyor, doğal servet niteliğinden meta haline dönüştürülüyor.

Kanunun 13. maddesinde yer alan hükümler Odalarımız tarafından dava açılan ve Danıştay Altıncı Dairesi'nin 05.10.2004 günlü ve 2004/3060 Esas Nolu kararı ile yürütülmesinin durdurulmasına oybirliği ile karar verilen Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca 30.03.2004 günlü ve 25418 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik" ile aynı hükümleri içermektedir. Mahkeme tarafından Anayasaya aykırı olduğu ve hukuka aykırı olduğu belirtilen hükümlerin Kanun maddesi olarak düzenlenmesi "hukuk devleti" ilkesi ile bağdaşmamakta, yürütme ve yasama organını zedelemektedir.

Anayasa hükümlerine aykırı kullanım kararları ile yapılanma şartlarının imar planları ile belirlenmesi hükmü de imar planlarının planlama esasları, şehircilik ilkeleri ve kamu yararına uygun olarak yapımını işlevsiz hale getirmektedir.

Kanunun 19. maddesi ile özelleştirme kapsamına alınan bazı yerlerde hazırlanacak planların imar mevzuatındaki kısıtlamalara tabi olmaksızın onaylanmasını içeren hüküm ile planların dayanağı olan kamu yararına ve korumaya ilişkin hükümlere konu kanun, yönetmelik gibi düzenlemeler bir kanunla geçersiz kılmaktadır. Yapılacak planların kanun, yönetmelik gibi imar mevzuatı düzenlemelerinde yer alan yaşam kalitesini yükseltme, güvenli, sağlıklı, yaşanabilir çevreler elde edilmesini sağlamaya yönelik hükümlerinin uygulanmamasına yol açacak, telafisi mümkün olmayan sonuçlar doğuracaktır. Anayasanın tarihi ve kültür varlıklarının korunması, orman, kıyı, sağlık ve çevre ile ilgili hükümleri uyarınca Bakanlıklar ve kamu kurumlarınca çıkarılan kanun ve yönetmeliklerde özelleştirmeye yönelik düzenlemeleri içeren ve kendi görev alanına girmeyen diğer hükümleri Anayasanın 124. maddesinin ortadan kaldırılması sonucunu doğurmaktadır.

Diğer taraftan 11.10.2004 tarihinden önce tarımsal bütünlüğü bozmayan ve gerekli izinler alınmadan tarım dışı amaçlı kullanıma açılmış tarım arazilerinin her metre karesi için beş Yeni Türk Lirası ödenmesi şartıyla tarımsal amaç dışında kullanılabilmesine izin verilmesi hükmünü içeren "Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu" nun geçici 1. maddesi ile de, işgal edilen tarım arazilerinin işgalcilerce belli bir bedel karşılığında kullanılması sağlanarak af getirilmektedir. Korunması gereken tarım topraklarını yasalara ve varsa planlara aykırı olarak turizm, maden, konut, sanayi gibi kullanımlara açan, işgal eden tesisler af edilmektedir. Yasalara ve planlara göre hareket eden vatandaşlar, yatırım yapanlar cezalandırılmakta, tarım topraklarının yok edilmesi, gelir elde edilmesi amaçlı olarak yağmalanması özendirilmektedir. Bu koşullarda bir bütün olarak tarım topraklarını koruma, düzenli ve sağlıklı bir kentleşme ve yaşam mümkün olmayacaktır.

Ayrıca Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu af öngördüğünden, nitelikli çoğunlukla kabul edilmesi gerekirken 216 oy ile kabul edilmiş olması da Kanunun Anayasaya aykırılığını teşkil etmektedir.

Harita ve Kadastro Mühendisleri ve Şehir Plancıları Odası olarak; birkaç saat içinde TBMM'den geçirilen, sınırlı doğal değerlerimizden olan tarım toprakları ile kıyılarımızı Anayasaya, hukuka, toprak yararına, şehircilik ilkelerine ve planlama esaslarına aykırı olarak kullanıma açan ve planları işlevsizleştiren söz konusu yasaların karşısında kararlılıkla durduğumuzu, tarım topraklarının ve kıyıların bekçileri olduğumuzu bir kez daha kamuoyuna duyuruyoruz.

Saygılarımızla,

*TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
TMMOB Şehir Plancıları Odası*